

ARTIESTEN EN DE BELASTINGREGELS	
1. INLEIDING	2
2. MET WELKE BELASTINGEN HEBBEN ARTIESTEN TE MAKEN?	2
3. INKOMSTEN UIT OPTREDENS	2
4. ONDERSCHIED TUSSEN ARBEIDSOVEREENKOMST EN ZELFSTANDIGHEID	3
5. LOONBELASTING (LB)	3
5.1. Arbeidsovereenkomst (= dienstbetrekking)	4
5.2. Artiestenregeling (= overeenkomsten van korte duur)	4
5.2.1. Belastbare gage; tarief van 33,4% LB	4
5.2.2. Kostenvergoedingen	5
5.2.3. Naturaverstrekkingen / gage niet in geld	5
5.2.4. Kleinevergoedingsregeling (KVR)	6
5.2.5. Kostenvergoedingsbeschikking (KVB)	6
5.2.6. Gageverklaring (GV)	6
5.2.7. Sociale verzekeringen	6
5.2.8. Artiestentabellen	7
5.3. Uitzonderingen op de artiestenregeling	7
5.3.1. VAR-WUO (of zelfstandigheidsverklaring (ZV))	7
5.3.2. Inhoudingsplichtigenverklaring (IPV)	8
5.3.3. Privéfeesten	8
5.4. Geen inhouding van loonbelasting bij overeenkomsten van langere duur	8
5.5. 'Opting-in'	8
6. INKOMSTENBELASTING (IB)	9
6.1. Bronnenvolgorde	10
6.2. Is er wel een bron van inkomen?	10
6.3. Veelal 'winst uit onderneming'	11
6.4. Maar het kan ook 'loon' zijn	11
6.5. Heel soms 'resultaat uit overige werkzaamheden'	12
7. OMZETBELASTING / BTW	12
8. VENNOOTSCHAPSBELASTING (VPB)	13
9. CONCLUSIES	14

1. INLEIDING

Bij het werken en daarmee geld verdienen krijgt iedereen te maken met belastingen. De regels daarvan zijn niet eenvoudig, maar dat past wel bij onze ingewikkelde samenleving. In de belastingwetgeving staan veel aparte regels voor artiesten. Het is nodig dat zij goed nadenken op welke wijze zij willen werken. Hierna volgen de belastingregels op een rij.

2. MET WELKE BELASTINGEN HEBBEN ARTIESTEN TE MAKEN?

Er zijn vier belastingen waarmee artiesten te maken kunnen hebben: loonbelasting (LB), inkomstenbelasting (IB), vennootschapsbelasting (VPB) en omzetbelasting/BTW. Wat houden die belastingen in en wat zijn de verschillen?

Loonbelasting en inkomstenbelasting

Deze twee hebben alles met elkaar te maken. De LB is een voorheffing op de IB en heeft dus eigenlijk geen zelfstandige betekenis. Het gaat uiteindelijk om de IB.

LB en IB worden geheven van het inkomen van natuurlijke personen, d.w.z. na aftrek van beroepskosten. Van verdiend inkomen moet IB worden betaald en soms wordt dit alvast geheven in de vorm van LB.

Vennootschapsbelasting

Ook VPB wordt geheven van het inkomen, maar dan van rechtspersonen, zoals BV's, NV's en eventueel verenigingen en stichtingen.

Omzetbelasting/BTW

Dit zijn twee woorden voor dezelfde belastingheffing; ze worden door elkaar gebruikt. Omzetbelasting/BTW wordt geheven van de bestedingen van de consumenten, d.w.z. van de uitgaven die dagelijks gedaan worden. Toch merken de consumenten niets daarvan en dat komt doordat de heffing van de BTW verlegd is naar de ondernemers/zelfstandigen; die moeten de BTW van de consumenten innen en afdragen aan de Belastingdienst. Het is dus eigenlijk een belasting voor de consumenten, maar de ondernemers worden gebruikt als belastingontvangers. Artiesten kunnen te maken krijgen met BTW omdat zij vaak ondernemer zijn.

3. INKOMSTEN UIT OPTREDENS

In dit boekje bekijken we de fiscale gevolgen van inkomsten uit optredens. Daarbij maken we een onderscheid tussen zelfstandigen en werknemers én tussen professionals en amateurs.

4. ONDERSCHIED TUSSEN ARBEIDSOVEREENKOMST EN ZELFSTANDIGHEID

De inhoud van de arbeidsverhouding speelt telkens een grote rol: is er sprake van een arbeidsovereenkomst of van zelfstandigheid? Dit is een juridisch onderscheid, maar werkt door in de verschillende belastingen.

Er is sprake van een arbeidsovereenkomst als er een *gezagsverhouding* bestaat tussen de werkgever en de werknemer. Kortom, de werkgever is de baas, hij maakt uit wat de werknemer moet doen en die moet dat opvolgen.

Voorbeeld: een artiest gaat een half jaar meespelen in het orkest van een grote musical. De artiest is werknemer van de producent van de musical.

Er is sprake van zelfstandigheid – ofwel overeenkomst van opdracht – als een gezagsverhouding ontbreekt. Opdrachtgever en opdrachtnemer zijn gelijkwaardig. Op verzoek van de opdrachtgever kan de opdrachtnemer een opdracht uitvoeren, maar hij zal dat op zijn eigen wijze doen omdat hij juist vanwege zijn kwaliteiten gevraagd wordt.

Voorbeeld: vijf artiesten beginnen samen een muziekgezelschap en gaan op verschillende podia optreden.

Het zal niet verbazen dat er grensgevallen bestaan. De juridische gevolgen zijn echter enorm, want bij een arbeidsovereenkomst bestaat recht op minimumloon, vakantiegeld, vakantiedagen, ontslagbescherming en dergelijke. Ook fiscaal zijn er veel verschillen, in alle vier belastingsoorten die besproken worden.

5. LOONBELASTING (LB)

Zoals gezegd is de loonbelasting een voorheffing op de inkomstenbelasting. Artiesten kunnen vanaf 2001 op twee manieren in deze voorheffing worden betrokken, op grond van het bestaan van een arbeidsovereenkomst óf op grond van de nieuwe artiestenregeling.

5.1 Arbeidsovereenkomst (= dienstbetrekking)

Onder de loonbelasting (LB) vallen de werknemers, d.w.z. de mensen die een arbeidsovereenkomst/dienstbetrekking hebben. De werkgever moet LB en sociale premies inhouden op het brutosalaris en betaalt het nettosalaris uit aan de werknemer. Normaliter zal de LB precies overeenstemmen met de latere IB, zodat achteraf niet meer hoeft te worden bijbetaald.

Een werkgever kan kostenvergoedingen betalen aan zijn werknemers, indien de kosten voor het werk gemaakt zijn. Zo'n kostenvergoeding behoort niet tot het belastbare salaris. Ook kan de werkgever verschillende kosten rechtstreeks betalen en ter beschikking stellen aan zijn werknemers, zoals eten en drinken, overnachtingen en reizen. Zo'n "naturaverstrekking" is pas belast als de werknemer zich daardoor in privé kosten bespaart. Dat kan bij maaltijden het geval zijn, namelijk als de werknemer elke dag op dezelfde plek zijn werk doet.

Bij de berekening van de LB en sociale premies wordt rekening gehouden met de heffingskortingen en wordt de normale, witte belastingtabel toegepast.

Artiesten, die werknemer zijn, vallen onder de 'normale' regels van de loonbelasting; zij verschillen niet van gewone werknemers. Per 2001 geldt dit ook voor overeenkomsten van korte

duur, bijvoorbeeld bij een overeenkomst van twee weken. Een artiest die twee weken als invaller meespeelt in een musical en daarin moet uitvoeren hetgeen hem opgedragen wordt, zal werknemer zijn. Hij kan dan vrije kostenvergoedingen en vrije verstrekkingen krijgen en bij de berekening van zijn nettosalaris worden de normale loonbelastingtabel en de heffingskorting toegepast.

Artiesten/werknemers vallen onder de normale werking van de sociale verzekeringen, d.w.z. het ziekenfonds, de WW en de WAO. Bij ziekteverzuim is de werkgever verplicht gedurende het jaar minstens 70% van het salaris, maar minstens het minimumloon door te betalen.

5.2 Artiestenregeling (overeenkomsten van korte duur)

Artiesten die géén werknemer maar zelfstandige zijn, vallen ook onder de LB. Dat is al jaren zo en eigenlijk vreemd, want andere zelfstandigen vallen niet onder de voorheffing en moeten in de IB hun eigen belasting betalen. Voor artiesten is echter een afwijkende regeling bedacht, zij vallen wel onder de LB én onder de sociale verzekeringen, tenzij één van de uitzonderingen geldt (zie onderdeel 5.3).

Een belangrijke voorwaarde is, dat alleen overeenkomsten van korte duur, d.w.z. korter dan 3 maanden, onder de artiestenregeling vallen. De gevolgen hiervan voor overeenkomsten van langere duur worden hierna in 5.4 besproken.

5.2.1 *Belastbare gage; tarief van 33,4% LB*

De belastbare gage bij een optreden van artiesten zit geheel anders in elkaar dan het belastbare loon van gewone artiesten/werknemers. In beginsel moet alles worden belast, dus ook onkostenvergoedingen en verstrekkingen, alhoewel daarop weer uitzonderingen zijn gemaakt. Dit ziet er in een schema als volgt uit:

gage in geld

+ kostenvergoedingen
+ naturaverstrekkingen / gage niet in geld
+ aanspraken

- maaltijden en consumpties (vergoedingen en verstrekkingen)
- reis- en verblijfkosten (verstrekkingen)
- reis- en verblijfkosten (vergoedingen, mits originele bonnen worden overgelegd)
- premies WW en WAO

- kleinevergoedingsregeling (voorheen: kleine-artiestenregeling)

óf

- kostenvergoedingsbeschikking

= belastbare gage

Van deze belastbare gage moet bij binnenlandse artiesten/artiesten 33,4% LB en bij buitenlandse artiesten/artiesten 20% LB worden ingehouden.

5.2.2 *Kostenvergoedingen*

Naast de afgesproken gage behoren ook kostenvergoedingen in geld tot de belastbare gage. Hiervan zijn echter uitgezonderd:

- vergoedingen voor maaltijden en consumpties: het bedrag in geld voor deze vergoeding moet wel redelijkerwijs overeenstemmen met de kosten die de artiesten zelf maken. Er kan verlangd worden dat bonnen worden ingeleverd, maar ook kan een redelijke benadering van de werkelijke kosten worden gemaakt.
- vergoedingen voor reis- en verblijfkosten: hiervoor is de expliciete voorwaarde gesteld, dat de originele bonnen moeten worden overgelegd. Dit betekent dat een vergoeding voor eigen vervoer tegen bijv. € 0,18 per kilometer niet belastingvrij is toegestaan. Deze vergoeding zal eventueel onder de kleinevergoedingsregeling (KVR) moeten vallen; zie 5.2.4.

5.2.3 *Naturaverstrekingen / gage niet in geld*

De opdrachtgever kan kosten van maaltijden, consumpties, overnachtingen, reizen en dergelijke rechtstreeks voor zijn rekening nemen en ter beschikking stellen aan de artiest. Dit heet een "naturaverstreking" ofwel "gage niet in geld". Volgens de artiestenregeling behoort dit in beginsel tot de belastbare gage, maar mogen verstrekkingen van maaltijden en consumpties én van reis- en verblijfkosten vervolgens worden afgetrokken. Er blijft dan weinig tot niets over, mogelijk vallen cadeautjes hier nog onder.

5.2.4 *Kleinevergoedingsregeling (KVR)*

Artiesten maken onkosten voor hun optredens, zoals reiskosten, gebruik instrumenten, muziekmaterialen, podiumkleding, bladmuziek, telefoonkosten enzovoorts. Het is vaak moeilijk om hiervoor een kostenvergoeding per optreden te bepalen. In de berekening van de belastbare gage wordt daarom rekening gehouden met een vast bedrag van maximaal € 136 per persoon per optreden. Dit heet de kleinevergoedingsregeling (KVR).

De organisator van een optreden mag de KVR uit eigen beweging toepassen, tenzij de artiest laat weten daar bezwaar tegen te hebben. Door de KVR wordt namelijk minder LB afgedragen en is de artiest ook minder verzekerd; bij een nettoafpraak is dit nadelig voor de artiest.

Na afloop van het jaar moet de opdrachtgever de KVR melden aan de Belastingdienst en zal de artiest zelf nog in de IB moeten laten zien hoeveel onkosten hij daadwerkelijk gemaakt heeft. Zijn de kosten lager dan de KVR dan moet IB worden bijbetaald, zijn de kosten hoger dan zal IB worden teruggekregen. Artiesten moeten de € 136 van de KVR dus eigenlijk zien als een brutobetaling, zonder afdracht van LB. Met de KVR moet daarom bewust worden omgegaan en niet zomaar worden toegepast. Dit vraagt echter wel een actie van de artiest (of andere artiest).

5.2.5 *Kostenvergoedingsbeschikking (KVB)*

Als de KVR onvoldoende is, kan de artiest (of andere artiest) een *kostenvergoedingsbeschikking (KVB)* aanvragen bij de belastinginspecteur. Hij moet dan laten zien welke beroepskosten hij maakt en dat de naturaverstrekingen een zake lijk karakter hebben. De inspecteur kan vervolgens voor één optreden of een serie optredens goedkeuren dat het kostendeel van de gage buiten de heffing van LB blijft. Bij amateurs zal dan de gehele gage onbelast kunnen worden uitbetaald, omdat bij hen de beroepskosten groter zijn dan de gage, bij (semi-) profs zal een deel van de gage onbelast kunnen worden uitbetaald.

De KVB zal moeten worden overhandigd aan de inhoudingsplichtige van het optreden. Het ligt niet zo voor de hand dat binnenlandse artiesten een KVB aanvragen; hij is vooral erg nuttig voor buitenlandse artiesten, die in Nederland optreden.

5.2.6 Gageverklaring (GV)

Per optreden moet een gageverklaring (GV) worden ingevuld, waarop de verdeling van de gage over het gezelschap artiesten, de hoogte van de KVR of KVB én de gegevens van de artiesten worden vermeld. Ook moeten kopieën van paspoorten worden bijgevoegd. Als deze gegevens niet goed worden verstrekt, kan de Belastingdienst voor straf het anoniementarief van 52% LB toepassen.

5.2.7 Sociale verzekeringen

Artiesten die onder de nieuwe artiestenregeling vallen, zijn verzekerd gebleven voor de sociale verzekeringen, d.w.z. het ziekenfonds, de WW, WAO en ZW. Artiesten blijven voor de sociale verzekeringen onder het ruime begrip 'dienstbetrekking' vallen, waardoor organisatoren van optredens sociale premies moeten afdragen en de artiesten een beroep kunnen doen op deze werknemersverzekeringen. De regels hiervoor zijn niet gewijzigd.

5.2.8 Artiestentabellen

Veel artiesten maken nettoafspraken. De berekening van de loonbelasting en sociale premies is dan ingewikkelder, want de percentages zijn dan afhankelijk van de uitkomst. Hiervoor worden jaarlijks netto-butotabellen gemaakt, aan het slot van dit boekje is de artiestentabel 2004 bijgevoegd. Zie voor andere tabellen de website www.allarts.nl.

5.3 Uitzonderingen op de artiestenregeling

Een bijzondere en afwijkende artiestenregeling kent uiteraard ook uitzonderingen. Dat zijn er drie, die ook zo in de wet genoemd worden.

5.3.1 VAR-WUO (of oude zelfstandigheidsverklaring (ZV))

De artiest (en andere artiest) kan voor zichzelf een VAR-WUO (of oude zelfstandigheidsverklaring (ZV)) aanvragen. De belastinginspecteur zal dan moeten beoordelen of hij ook daadwerkelijk zelfstandig is (of zal worden). Is het antwoord bevestigend, dan krijgt de artiest de VAR-WUO en mag hij aan zijn opdrachtgevers c.q. podia op factuur uitkoopsommen in rekening

brengen. Er hoeft geen loonbelasting (LB) en sociale premies ingehouden te worden; de artiest betaalt zelf zijn inkomstenbelasting (IB) en regelt zijn eigen particuliere verzekeringen. Per 1 januari is de verklaring arbeidsrelatie (winst uit onderneming) in de plaats gekomen van de zelfstandigheidsverklaring. Oude ZV's worden als VAR-WUO aangemerkt voor de rest van hun geldigheidsduur. Een VAR-WUO is 2 jaar geldig; de oude ZV was 5 jaar geldig.

De criteria voor zelfstandigheid zijn: niet werken in een gezagsverhouding, verschillende opdrachtgevers hebben, investeringen doen, eigen kosten betalen, debiteurenrisico lopen, onzekerheid over toekomstig inkomen, naar buiten presenteren als zelfstandige. Hieruit volgt dat een VAR-WUO (of oude ZV) niet gebruikt kan worden door een artiest, die volgens een gewone arbeidsovereenkomst werkt, zoals in 5.1 is besproken. De VAR-WUO (of oude ZV) heeft alleen werking bij opdrachtovereenkomsten, d.w.z. voor feitelijk zelfstandige artiesten.

Met de ZV ontstaat BTW -plicht, want de artiest wordt als zelfstandige aangemerkt. Zie onderdeel 2 hiervoor en onderdeel 7 hierna voor verdere uitleg. Per 1 januari 2002 is het BTW -tarief voor "optredens door uitvoerende kunstenaars" verlaagd naar 6%. Artiesten kunnen hiervan gebruik maken. De BTW is daardoor eigenlijk altijd gunstig, alhoewel met de BTW -plicht wel extra administratieve verplichtingen ontstaan.

Een artiest met een ZV moet het nummer van de ZV op zijn facturen vermelden en een kopie van de ZV bij de facturen voegen. De ZV is 5 jaar geldig en moet dan weer opnieuw aangevraagd worden.

5.3.2 *Inhoudingsplichtigenverklaring (IPV)*

De inhoudingsplicht voor de loonbelasting (LB) en sociale premies kan verlegd worden van de opdrachtgevers c.q. podia naar een persoon die in het bezit is van een inhoudingsplichtigenverklaring (IPV). Er zijn vier personen die zo'n IPV kunnen aanvragen bij de belastingdienst:

- leider van een artiestengezelschap
- rechtspersoon van de artiest of het gezelschap (vereniging, stichting, BV)
- agent of bemiddelingsbureau
- verloningsbureau, d.w.z. een administratiekantoor dat de verloning van de opdrachtgevers c.q. podia overneemt.

Ook met de IPV worden aan de opdrachtgevers c.q. podia facturen met uitkoopsommen in rekening gebracht, zodat zij geen LB en sociale premies meer behoeven in te houden. Het nummer van de IPV moet op de factuur vermeld staan en een kopie van de IPV moet bij de factuur gevoegd worden. De IPV is 5 jaar geldig.

De houder van de IPV moet vervolgens beoordelen hoe de betalingen aan de artiesten verloned moeten worden. Hiervoor gelden de regels van 5.1 en 5.2.

5.3.3 *Privéfeesten*

De derde uitzondering op de artiestenregeling is wanneer 'het optreden direct is overeengekomen met een natuurlijk persoon ten behoeve van diens persoonlijke aangelegenheden'. Er behoeven dan door deze privépersoon geen LB en sociale premies ingehouden te worden,

want het is teveel gevraagd om zo'n privépersoon een gehele loonadministratie te laten verzorgen. De artiesten moeten zelf hun eigen IB betalen en zich particulier verzekeren.

5.4 Geen inhouding van loonbelasting bij overeenkomsten van langere duur

Indien geen arbeidsovereenkomst bestaat, omdat een gezagsverhouding ontbreekt, zal de artiestenregeling gelden. Echter alleen bij overeenkomsten van korte duur, d.w.z. korter dan 3 maanden. Hoe is het dan als een artiest een overeenkomst van langere duur sluit, d.w.z. langer dan 3 maanden, zonder dat dit als arbeidsovereenkomst kan worden betiteld? Dan behoeft vanaf 2001 geen LB meer te worden ingehouden, omdat hiervoor geen regels in de wet zijn opgenomen. In de parlementaire behandeling heeft de Staatssecretaris van Financiën dit 'gat' in de artiestenregeling onderkend en dat geen probleem gevonden. Deze artiesten moeten dan zelf IB betalen van het inkomen van hun optredens. Wel blijven deze artiesten verzekerd voor de sociale verzekeringen.

Voorbeeld: een muziekgroep heeft de vorm van een stichting en van de belastinginspecteur een inhoudingsplichtigeverklaring (IPV) gekregen. Voor de overeenkomsten van korte duur met de verschillende podia mogen uitkoopsommen in rekening gebracht worden, waardoor geen LB en sociale premies ingehouden behoeven te worden. De artiesten hebben met de stichting overeenkomsten van langere duur, die echter geen arbeidsovereenkomsten zijn omdat een gezagsverhouding ontbreekt. De artiestenregeling geldt niet bij overeenkomsten van langere duur, zodat kostenvergoedingen en naturaverstrekkingen onbelast mogelijk zijn. De daadwerkelijke beloning voor de optredens zal zonder inhouding van LB kunnen worden uitbetaald, maar wel in de IB worden belast.

5.5 'Opting-in'

Artiesten, die niet in echte dienstbetrekking werken, maar feitelijk zelfstandig zijn, vallen in de LB onder de nieuwe artiestenregeling bij overeenkomsten van korte duur of vallen buiten de LB bij overeenkomsten van langere duur. Deze artiesten kunnen er echter ook samen met hun opdrachtgever voor kiezen om de regels van de dienstbetrekking toe te passen op de betaling. Er is dus eigenlijk geen dienstbetrekking, maar bij de inhouding van LB worden wel de 'normale' regels toegepast. Dan kunnen onkostenvergoedingen en naturaverstrekkingen belastingvrij gegeven worden en worden LB en sociale premies volgens de normale regels ingehouden. Deze gezamenlijke keuze heet 'opting-in' ofwel (vanaf 2001) een 'fictieve dienstbetrekking'. De gezamenlijke keuze moet tijdig aan de belastinginspecteur gemeld worden. Met het voorgaande kan worden gerealiseerd dat de inhouding van LB goed aansluit op de latere IB, waardoor bijbetaling of grote teruggaven achteraf niet nodig zijn.

den dan moet deze aan de amateurartiest worden terugbetaald. De rechter heeft dit in een uitspraak bevestigd.

Het komt wel voor dat na een aantal negatieve jaren het inkomen plotseling positief wordt, d.w.z. dat toch een bron van inkomen ontstaat. Dan mogen echter alsnog de negatieve resultaten van de voorafgaande vijf jaren eerst worden verrekend. Het inkomen kan dan nog even negatief blijven, waardoor de belastingheffing pas later begint.

Voorbeeld:

	<u>jaar 1</u>	<u>jaar 2</u>	<u>jaar 3</u>	<u>jaar 4</u>
Gages	€ 2.000	€ 4.000	f 8.000	€ 10.000
Kosten	- 4.000	- 5.000	- 6.000	- 7.000
	-----	-----	-----	-----
Inkomen	-€ 2.000	-€ 1.000	€ 2.000	€ 3.000
Bron van inkomen	nee	nee	ja	ja
Verrekening (max.)			-€ 2.000	-€ 1.000
			-----	-----
Belastbaar			0	€ 2.000
(Negatief saldo	- € 2.000	-€ 3.000	-€ 1.000	0)

6.3 Veelal 'winst uit onderneming'

Indien een artiest per saldo een positief inkomen heeft en een bron van inkomen dus aanwezig is, zal dit inkomen op grond van de bronnenvolgorde veelal als winst uit onderneming kunnen worden aangegeven in de inkomstenbelasting (IB). Daarvoor is het niet van belang of de artiest een VAR-WUO (of oude ZV) heeft of dat zijn inkomsten op grond van de artiestenregeling belast zijn in de loonbelasting (LB). Een rechterlijke uitspraak uit 1981 bepaalde dat een ZV geen belang heeft voor de IB. De artiest was feitelijk zelfstandig, zoals in onderdeel 4 hiervoor werd besproken.

De criteria voor de bron winst uit onderneming zijn: verschillende opdrachtgevers hebben, niet werken in een gezagsverhouding, investeringen doen, eigen kosten betalen, debiteurenrisico lopen, onzekerheid over toekomstig inkomen, naar buiten presenteren als zelfstandige.

Binnen de bron winst uit onderneming zijn de beroepskosten goed aftrekbaar. Er zijn slechts beperkingen voor bijv. maaltijden en consumpties en oefenruimte in eigen huis.

Naast de aftrek van beroepskosten bestaan extra aftrekposten, zoals o.a.

- investeringsaftrek: aflopend percentage, beginnend met 25%, voor investeringen boven € 500 per stuk en totaal € 1.900 per jaar.
- zelfstandigenaftrek: indien meer dan 1225 uur per jaar zelfstandig wordt gewerkt. De aftrek bedraagt ca. € 6.585 per jaar en loopt terug naarmate de winst hoger is.

Indien overwegend zelfstandige inkomsten worden verdiend, d.w.z. niet volgens een arbeidsovereenkomst en dus zonder gezagsverhouding, kunnen de bijkomende inkomsten van een kleine baan in dienstbetrekking evt. ook tot de winst uit onderneming worden gerekend. De rechter heeft dat in een zaak van een zelfstandige fysiotherapeut beslist. Naast zijn eigen

praktijk had hij een dienstbetrekking van 8 uur per week op een HBO-opleiding. Het salaris daarvan werd toch tot de winst uit onderneming gerekend.

6.4 Maar het kan ook 'loon' zijn

Artiesten die vooral als werknemer met arbeidsovereenkomsten werken zullen hun inkomen niet als winst uit onderneming kunnen aangeven, omdat zij niet aan de criteria voor deze bron voldoen. Op grond van de bronnenvolgorde vallen zij onder de bron 'loon'. Daaronder valt iedereen wiens inkomen in de LB als loon uit dienstbetrekking wordt aangemerkt.

De belangrijkste beperking van 'loon' is dat geen beroepskostenaftrek meer mogelijk is, maar dat moet worden volstaan met de arbeidskorting van € 1.213 per jaar. Werkelijke beroepskosten zijn niet meer aftrekbaar, omdat de wetgever vindt dat werknemers hun kosten moeten declareren bij hun werkgever. Zijn deze kosten echt nodig voor de dienstbetrekking dan zal de werkgever de kosten wel vergoeden, hetgeen onbelast mogelijk blijft in de loonbelasting (LB). Zie hiervoor onderdeel 5.1. Kostenaftrek in de IB wordt dus niet meer toegestaan.

6.5 Heel soms 'resultaat uit overige werkzaamheden'

Wanneer een artiest een bron van inkomen heeft, omdat zijn gages groter zijn dan zijn kosten, en het inkomen niet onder de bronnen 'winst uit onderneming' en 'loon' valt, kan de bron 'resultaat uit overige werkzaamheden' als restcategorie van toepassing zijn. Dit zal gelden voor artiesten die te weinig optreden om als echte ondernemer te worden aangemerkt, weinig beroepskosten maken waardoor toch een belastbare bron van inkomen bestaat en die geen arbeidsovereenkomsten sluiten. Slechts een klein deel van de artiesten zal hiervan gebruik maken.

Bij 'resultaat uit overige werkzaamheden' zijn de beroepskosten wel volledig aftrekbaar, zoals bij de bron 'winst uit onderneming', maar bestaat geen recht op de extra aftrekposten zoals scholings-, investerings- en zelfstandigenaftrek.

7. OMZETBELASTING / BTW

Zoals in onderdeel 2 reeds vermeld is de omzetbelasting/BTW een geheel andere belasting dan de loonbelasting (LB) en inkomstenbelasting (IB). Met de BTW worden de bestedingen van consumenten belast, maar de BTW wordt geheven van ondernemers/-zelfstandigen. Zij fungeren als belastingontvangers en zullen de BTW doorberekenen aan de consumenten. Ook brengen ondernemers aan elkaar BTW in rekening, maar kunnen ze de zelf betaalde BTW terugclaimen. Uiteindelijk behoort de consument voor de BTW op te draaien, die kan als eindschakel in de keten de betaalde BTW niet meer terugvragen.

Zelfstandigen vallen onder de BTW, werknemers niet. Salaris wordt dus niet belast met BTW, facturen met uitkoopsummen vallen bijvoorbeeld wel onder de BTW. Artiesten die arbeids-

overeenkomsten sluiten zullen dus als werknemer niet BTW -plichtig zijn. Daarentegen zijn artiesten met een VAR-WUO (of oude ZV) wel BTW -plichtig en moet ook de bezitter van een inhoudingsplichtigeverklaring (IPV) BTW in rekening brengen.

Hoe is het geregeld met de tussencategorie van de artiestenregeling, d.w.z. de artiesten die geen arbeidsovereenkomst sluiten, maar wel in de LB zijn opgenomen, omdat ze geen VAR-WUO (of oude ZV) hebben (zie onderdeel 5.2 hiervoor)? In een resolutie van het Ministerie van Financiën is bepaald dat deze artiesten van de bijzondere artiestenregeling buiten de BTW kunnen blijven. Dus ook al zijn deze artiesten feitelijk zelfstandig en vallen ze voor de IB onder de bron winst uit onderneming, dan is er toch geen BTW van toepassing.

In dezelfde resolutie is een bepaling opgenomen die amateurs behulpzaam kan zijn. Indien zij een vereniging of stichting (met een IPV) gebruiken om met de lastige nieuwe artiestenregeling te kunnen omgaan, zullen zij op grond van de normale regels onder de BTW vallen. Voor verenigingen e.d. die zich bezighouden met amateuristische kunstbeoefening is echter goedgekeurd dat zij toch buiten de heffing van de BTW blijven als de jaaromzet minder bedraagt dan € 22.689.

Voor de BTW kan voor artiesten het volgende overzicht worden gemaakt:

- a. arbeidsovereenkomst: geen BTW -plicht
- b. artiestenregeling in de LB: geen BTW -plicht
- c. VAR-WUO (of oude ZV): wel BTW -plicht
- d. inhoudingsplichtigeverklaring (IPV): wel BTW -plicht, behalve voor amateurgezelschappen met een jaaromzet van minder dan € 22.689
- e. privéfeesten: wel BTW -plicht als artiest over een ZV beschikt, geen BTW als artiest normaliter onder artiestenregeling valt.

Het BTW -tarief voor "optredens door uitvoerende kunstenaars" is per 2002 verlaagd naar 6%. Voor andere prestaties geldt het algemene tarief van 19% BTW.

Indien op jaarbasis minder dan € 1.347 BTW verschuldigd is, behoeft dit niet te worden afgedragen. Dit heet de kleine-ondernemersregeling. Uitgaande van het BTW -tarief van 6% betekent dit dat een artiest sowieso bij een jaaromzet van minder dan € 22.450 geen BTW zal behoeven af te dragen. Als hij zelf veel kostenaf trek heeft, zal deze grens hoger liggen.

De BTW stelt extra administratieve eisen, die de Belastingdienst regelmatig controleert. Een goede boekhouding is nodig, waaruit de periodieke BTW -aangiften eenvoudig moeten kunnen worden afgeleid. Deze administratie moet niet worden onderschat.

8. VENNOOTSCHAPSBELASTING (VPB)

De vennootschapsbelasting (VPB) is de tegenhanger van de inkomstenbelasting (IB), d.w.z. dat rechtspersonen zoals BV's en evt. verenigingen en stichtingen met hun inkomen/winst onder de VPB vallen, terwijl natuurlijke personen met hun inkomen onder de IB vallen. Met de VPB wordt voorkomen dat door het oprichten van een rechtspersoon de belastingheffing deels kan worden ontgaan. Het tarief van de VPB bedraagt 29% over de eerste € 22.689 winst en 34,5% over het meerdere.

Voor de VPB-plicht van verenigingen en stichtingen gelden voorwaarden. Deze zijn als volgt:

- a. onderneming: wordt door de vereniging of stichting een onderneming gedreven? Daarvan is sprake als er een winstoogmerk bestaat óf als er jarenlang winst gemaakt wordt. Om VPB-plicht te voorkomen moet een vereniging of stichting dus zorgen dat winstjaren worden afgewisseld met verliesjaren.
- b. concurrentie: wordt door de vereniging of stichting geconcurrereerd met anderen die wel VPB-plichtig danwel ondernemer voor de IB zijn? Voor deze voorwaarde geldt niet dat ook winst gemaakt moet worden. Om oneerlijke concurrentie tegen te gaan worden alle verenigingen en stichtingen die zich met commerciële activiteiten bezighouden onder de reikwijdte van de VPB gebracht.

Vervolgens wordt een uitzondering wordt gemaakt voor verenigingen en stichting die een goed doel, zoals bijv. een cultureel doel, nastreven. Zij zijn alsnog vrijgesteld van VPB indien zij jaarlijks minder dan € 7.500 of per 5 jaar minder dan € 37.500 winst maken.

VPB-plicht heeft de volgende nadelen:

- VPB is géén voorheffing op IB: met de betaling van VPB over de winst van de stichting zit het nettovermogen nog steeds vast in de stichting. De VPB is geen voorheffing op de IB, waardoor het bedrag ná VPB niet vrij besteedbaar is voor de opartiesten.
- veel administratie: jaarlijks moet aangifte VPB gedaan worden en moet een jaarrekening worden opgesteld die aan bepaalde voorwaarden voldoet. Dit zorgt voor extra administratiekosten.
- bestuurdersaansprakelijkheid: met de VPB-plicht worden de bestuursleden van de stichting hoofdelijk aansprakelijk voor belasting- en premieschulden én voor faillissementschulden die zijn ontstaan door wanbeleid.

Artiesten en muziekgroepen die een vereniging of stichting (mét IPV) gebruiken om met de lastige artiestenregeling te kunnen omgaan, moeten opletten dat de VPB van toepassing kan zijn. Zij kunnen echter veelal gebruik maken van de vrijstelling, zoals omschreven in de hier-voor genoemde uitzondering.

9. CONCLUSIES

Artiesten, die in echte dienstbetrekking werken, vallen in de loonbelasting (LB) niet onder de artiestenregeling, maar worden belast zoals alle andere werknemers.

Artiesten, die feitelijk zelfstandig zijn, komen in de nieuwe artiestenregeling terecht, indien zij overeenkomsten van korte duur sluiten. Feitelijk zelfstandige artiesten met overeenkomsten van langere duur vallen niet meer onder de LB. De artiestenregeling geldt ook niet voor de uitzonderingen, zoals VAR-WUO (of oude ZV), inhoudingsplichtigenverklaring (IPV) en privé-feesten.

Bij nettoafspraken moesten artiesten opletten om de kleinevergoedingsregeling (KVR) te laten toepassen. Dat scheelt namelijk aanzienlijk in de loonbelasting en premies, die alvast voor hen worden afgedragen. Kan dat niet, dan zal een hogere nettogage moeten worden gevraagd om het belastingnadeel te compenseren.

Bij een optreden moet een gageverklaring (GV) worden ingevuld. Onbelaste kostenvergoedingen zijn mogelijk voor maaltijden en consumpties, voor reis- en verblijfkosten (onder voor-

waarden), voor de € 136 per optreden of met toestemming van de belastinginspecteur in een kostenvergoedingsbeschikking (KVB). De zaalhouder/organisator moet over het resterende loon 33,4% LB afdragen.

De BTW voor optredens is verlaagd naar 6%, andere prestaties vallen onder het algemene tarief van 19%. De BTW is hierdoor voor artiesten geen obstakel, alhoewel zij er toch voor kunnen kiezen om buiten de BTW -heffing te blijven.

Amateurartiesten kunnen met een rechtspersoon, zoals een vereniging of stichting hun financiën beter structureren. De vereniging of stichting vraagt een inhoudingsplichtigenverklaring (IPV) aan, waarmee aan de zaalhouders/opdrachtgevers podia uitkoopsommen in rekening kunnen worden gebracht. De vereniging of stichting betaalt de directe kosten van de optredens en de indirecte kosten van de artiesten. Bij een evt. positief saldo kunnen de artiesten een vrijwilligersvergoeding van € 667 per persoon per jaar ontvangen.

De vereniging of stichting blijft volgens de artiestenresolutie buiten de BTW, indien de omzet per jaar minder bedraagt dan € 22.689. De vereniging of stichting kan buiten de vennootschapsbelasting (VPB) blijven door een beroep te doen op de verruimde vrijstelling voor vrijwilligersorganisaties.

Met deze structuur kunnen amateurgroepen prima uit de voeten en behoeft de nieuwe artiestenregeling én het vervallen van de LVV voor hen niet nadelig te zijn.